

Arabiska våren blev arabiska åren

*En teoriprovande fallstudie över utveckling av social och militär
kontroll i Syrien*

Abstract

I denna teoriprövande fallstudie undersöks utvecklingen efter arabiska våren i Syrien och huruvida Joel S. Migdals teori om formativa moment kan ges förklaringskraft i en jämförelse mellan två områden. Genom en processpåring analyseras fyra förhållandens påverkan på den syriska statens möjlighet till social kontroll i Homs och Raqqa för att utreda varför det varit svårare för den syriska staten att upprätthålla militär kontroll i Raqqa än i Homs. Hypotesen utgår från att arabiska våren resulterat i förlorad social kontroll, men att förlusten fick olika effekter för etablerandet av ny social kontroll i olika delar av landet vilket kan förklara de olika utfallen av militär kontroll. Med en kvalitativ ansats påvisas hur arabiska våren som formativt moment lägger grund för utfallen. Resultatet visar generellt på god förklaringskraft för både teorin och sambandet mellan social och militär kontroll men då en bredare tolkning av begreppet stat, som även innefattar IS, tillämpas stärks båda ytterligare.

Nyckelord: Syrien, social kontroll, militär kontroll, arabiska våren, formativa moment

Antal ord: 9 934

Innehållsförteckning

1. Introduktion	3
2. Teori och tidigare forskning	4
2.1. Social kontroll	4
2.2. Statskapacitet	5
2.3. Migdal	6
2.3.1. Världshistorisk timing	6
2.3.2. Militärt hot	7
2.3.3. Oberoende byråkrati	7
2.3.4. Skickligt ledarskap	7
2.4. Tidigare forskning	7
3. Metod	9
3.1. Val av fall och teoretiskt ramverk	10
3.2. Operationalisering av begrepp	11
3.3. Val av material och källkritik	11
4. Bakgrund	13
4.1. Syrien	13
4.1.1. Arabiska våren och upptrappningen till inbördeskrig	14
4.1.2. Homs	14
4.1.3. Raqqa	15
5. Analys och diskussion	17
5.1. Social kontroll i Homs	17
5.2. Social kontroll i Raqqa	18
5.3. Världshistorisk timing	21
5.4. Militärt hot	22
5.5. Oberoende byråkrati	24
5.6. Skickligt ledarskap	26
6. Slutsats	30
7. Referenser	32

1. Introduktion

Den arabiska våren och protesterna 2011 svepte som en storm över Mellanöstern och Nordafrika där demonstranter krävde demokratiska reformer och regeringsavgångar. Av de länder som nåddes av protesterna har Syrien, där de folkliga demonstrationerna eskalerade till ett utdraget och fullskaligt inbördeskrig, drabbats allra hårdast. Syriens president Bashar al-Assad slog hårt mot protesterna och stridsvagnar, militärtrupper och krypskyttar användes för att beskjuta obeväpnade demonstranter och kväsa de oppositionella krafterna. Samtidigt har den syriska oppositionen radikaliserats och på flera håll influerats av islamistiska och fundamentalistiska krafter i framväxten av rebellgrupper som Islamiska Staten (IS) och Nusrafronten. (SVT 2020; Nationalencyklopedin 1; MSB 2013) Än idag, ett decennium senare, fortskrider inbördeskriget. (BBC 1) I denna uppsats ämnar vi undersöka utvecklingen i Syrien och varför det har varit svårare för den syriska staten att upprätthålla militär kontroll över vissa särskilda områden. Det görs med hjälp av Joel S. Migdals (1988) teori om formativa moment och skapande av starka stater. Migdal beskriver hur starka stater kan härledas till social kontroll men att det först måste ske en samhällsförskjutning som raserar existerande strukturer för social kontroll för att ny social kontroll ska kunna etableras. (Migdal 1988: 269-271) Utifrån Migdals teori är vår hypotes därmed att arabiska våren resulterat i förlorad social kontroll, men att förlusten fick olika effekter för etablerandet av ny social kontroll i olika delar av landet vilket kan förklara de olika utfallen av militär kontroll. Att undersöka och förstå dessa komplexa kopplingar mellan social och militär kontroll är inte bara akademiskt värdefullt utan även viktigt vid strategiska bedömningar av händelseutveckling av såväl stater som internationella samfund i tider av krig och konflikt.

Syftet med uppsatsen är alltså att undersöka arabiska vårens effekter på strukturerna för social kontroll och huruvida dessa haft betydelse för distributionen av militär kontroll i Homs och Raqqa i Syrien. Frågeställningen vi utgår ifrån är följande:

- Varför har syriska staten haft svårare att upprätthålla militär kontroll över vissa områden i efterdyningarna av arabiska våren?

2. Teori och tidigare forskning

2.1. Social kontroll

Social kontroll är ett mångtydigt och komplext begrepp. Joel S. Migdal presenterar social kontroll som statens förmåga att bestämma över, påverka och reglera befolkningens dagliga beteenden och överlevnadsstrategier. (Migdal 1988: 261) Denna tolkning av social kontroll lägger generellt varken positiv eller negativ värdering i begreppet. Migdal refererar till social kontroll som något stater behöver (1988: 262), men inte nödvändigtvis något som används för att manipulera befolkningen för egen vinning, vilket är vad vi ofta tänker på när vi talar om exempelvis propaganda som form av social kontroll. Migdals definition av social kontroll öppnar exempelvis för tolkningen om socialistiska stater och välfärdsstater som stater med mycket hög social kontroll, då statliga myndigheter i dessa ofta är extremt involverade i befolkningens vardagliga liv och majoriteten av folkets överlevnadsstrategier är knutna till och beroende av staten. (Migdal 1988: 261-262, 275)

Migdal argumenterar för att social kontroll inte bara eftersträvas och utövas av staten utan också av konkurrerande aktörer både inom staten och internationellt. (Migdal 1988: 20, 263-264) Migdal diskuterar även hur den sociala kontrollen är distribuerad inom samhället, som i så kallade svaga stater delas av flera aktörer istället för att monopoliseras av staten. (Migdal 1988: 261; 265) Med denna tolkning av social kontroll som en begränsad mängd kan själva förekomsten av konkurrerande aktörer vara tecken på lägre statlig social kontroll.

Migdals definition av social kontroll påminner om vad Michael Mann refererar till som infrastrukturell makt, vilket han definierar som den förmåga staten har att nå ut till civilsamhället och praktiskt implementera politiska beslut. (Mann 1984: 189) Denna infrastrukturella makt betecknar statens förmåga att penetrera och centralt samordna det civila samhällets verksamhet genom sin egen infrastruktur. (Mann 1984: 190) Social kontroll, definierat som en form av makt över befolkningen, har flera likheter med även andra teoretikers definitioner av makt. Två sådana teoretiker är Robert Dahl och Steven Lukes som båda uttrycker makt som en relation mellan två aktörer A och B (exempelvis staten och befolkningen). Medan Dahl ser denna relation som en aktiv påverkan där "A påverkar B i den utsträckning att han får B att göra något som B annars inte skulle göra", hävdar Lukes även att denna påverkan kan ske omedvetet eller i form av strukturer men att konsekvensen av

maktutövandet blir att B:s frihet att agera enligt sina intressen i någon mån begränsas. (Gottardis 2009: 14-16) Skillnaden mellan dessa definitioner av makt och Migdals definition av social kontroll är framförallt att social kontroll inte nödvändigtvis förutsätter att befolkningens intressen kränks utan utövas så länge befolkningen är beroende av aktören oavsett om upplägget gynnar befolkningen eller inte.

2.2. Statskapacitet

Begreppet statskapacitet kan innefatta många olika funktioner. Migdal definierar statskapacitet som statens förmåga att genomföra beslut och policys. Han beskriver hur denna kapacitet exempelvis innefattar förmågan att tränga igenom samhället, reglera sociala relationer, extrahera resurser samt tillskansa sig och använda resurser på bestämda sätt. (Migdal 1988: 4) Migdal bortser inte från vikten av exempelvis resurser som ekonomiskt och mänskligt kapital för utvecklande av statskapacitet men menar att den aspekt som har störst effekt för utveckling av statskapacitet är mobilisering av befolkningen. (Migdal 1988: 20-21) Medan social kontroll handlar om att få bestämma de samhällliga reglerna handlar statskapacitet om att kunna verkställa sitt regelverk i praktiken. (Migdal 1988: xiii, 4, 261) På så vis kan statskapacitet ses som en nödvändig del av social kontroll, för är reglerna verkligen satta om ingen följer dem?

Ytterligare en definition presenteras av Norris (2012) som definierar statskapacitet som regeringens förmåga att tillgodose essentiella funktioner för kollektivt välbefinnande, framförallt att upprätthålla säkerhet och tillgodose allmänna varor och tjänster. Hon mäter detta i kvalitet av byråkratin samt grad av korruption och förekomst av rättsstatsprincipen. Norris framhäver även vikten av statskapacitet för befolkningen. Hon menar att statskapacitet stärker statens effektivitet och därmed krävs för tillhandahållande av befolkningens behov, som exempelvis bättre säkerhet, välfärd och levnadsstandard. Hon betonar dock att statskapacitet sannolikt måste begränsas av demokratiska processer och principer för att långsiktigt tjäna allmänhetens intresse. (Norris 2012: 8, 15)

En annan vinkel värd att nämna är den konceptualisering av begreppet statskapacitet som Lindvall och Teorell (2016) presenterar. De framför kritik mot den existerande litteraturen kring begreppet och framhåller tre huvudsakliga svagheter: 1) fokus vid specifika områden eller tidpunkter; 2) vikt i ekonomiska, sociala och politiska utfall och; 3) otydliga gränsdragning kring begreppet, vilket leder till förväxling med närliggande begrepp. Istället

lyfter de en mer generell teori för statskapacitet, vilken kan beskrivas som styrkan av den kausala relation mellan policys som regeringar antar och utfallen de vill uppnå. De argumenterar följaktligen för att det, istället för att mäta statskapacitet i sig, är mer intressant att kunna mäta de resurser som stater använder för att öka statskapacitet och på så vis få en bild av statskapacitetens effekter och ursprung. (Lindvall – Teorell 2016: 2-6, 25)

2.3. Migdal

Migdal är en forskare som teoretiserat kring begreppen social kontroll och statskapacitet. I boken 'Strong Societies and Weak States: State-Society Relations and State Capabilities in the Third World' (1988) har han utvecklat en teori för vad som krävs för att skapa så kallade starka stater och betonar vikten av social kontroll. (Migdal 1988: 21, 261-262) För att en stat ska kunna etablera social kontroll presenterar Migdal hur det först måste ske ett formativt moment i form av en samhällsförskjutning som raserar existerande strukturer för social kontroll. Som exempel på sådana förändringar som försvagat strukturer för social kontroll lyfter Migdal bland annat fenomen som krig och världsmarknadens spridning i slutet på 1800-talet. För att gynna staten krävs därefter förekomsten av antingen världshistorisk timing, militärt hot, oberoende byråkrati eller skickligt ledarskap. Migdal menar att starka stater har genomgått någon av, eller en kombination av, dessa omständigheter, vilka efter raserandet av existerande strukturer för social kontroll låtit staten vara den aktör som lyckats etablera ny social kontroll. (Migdal 1988: 269-275)

För att kunna undersöka dessa förhållanden och huruvida de gynnat staten i etablerandet av social kontroll behöver definitionen av en stat klargöras. Migdal utgår ifrån en Weberiansk definition av staten som en organisation med flera organ ledda av en verkställande makt som har förmågan och/eller auktoriteten att utforma och implementera, med våld om det krävs, ett bindande regelverk för alla människor och andra sociala organisationer inom ett givet territorium. Migdal belyser även att stater lever upp olika väl till den idealtyp dessa kriterier utgör. (Migdal 1988: 19) Han betonar dock att även andra aktörer kan ha social kontroll (1988: 264) där dessa aktörer kan antas skiljas från staten framförallt genom att inte innefatta flera organ eller verka inom ett specifikt territorium.

2.3.1. Världshistorisk timing

Förhållandet världshistorisk timing syftar till att förekomsten av exogena politiska krafter som främjar centraliserad social kontroll har gynnsamma följder för staten i etablerandet av

nya social kontroll. Migdal menar att världshistorisk timing är ett av de förhållanden som ensam anses tillräcklig för att staten ska vara den aktör som lyckas etablera ny social kontroll. (Migdal 1988: 271–273)

2.3.2. Militärt hot

Det andra förhållandet, militära hot, kan tolkas utgöra en omställning i ledares riskberäkning. Krig eller hot om krig får statsledare att ta högre risker för att befästa social kontroll och skapa en stark stat. Liksom världshistorisk timing är detta ett förhållande vars förekomst Migdal menar vara tillräckligt för att gynna staten. (Migdal 1988: 273–274)

2.3.3. Oberoende byråkrati

Ytterligare ett viktigt förhållande är förekomsten av en oberoende byråkrati, vilken utmärks av statliga tjänstemän som är tillräckligt självständiga och kompetenta för att utföra arbetet efter statens intresse. Migdal betonar vikten av att byråkratin och tjänstemännens intressen överensstämmer med statens. (Migdal 1988: 274–275)

2.3.4. Skickligt ledarskap

Det sista förhållandet är förekomsten av skickligt ledarskap och kännetecknas av en ledares förmåga att dra nytta av omständigheter för att kunna tillgodogöra sig social kontroll. Fokus läggs mycket på pragmatism och strategiskt beslutstagande. Detta är enligt Migdal det mest komplicerade förhållande att undersöka och därmed det som kan säga minst om gynnsamheten för staten. (Migdal 1988: 275–277)

2.4. Tidigare forskning

Förutom Migdal har tidigare forskning kring social kontroll och statskapacitet bedrivits av exempelvis Lindvall och Teorell som lyfter tre funktioner vilka får medlemmar i ett samhälle att följa statens vilja: 1) våld eller tvång (sticks); 2) belöning (carrot); och 3) propaganda (sermons). De menar att dessa funktioner bör vara tillräckligt starka för att statens alternativ ska väga tyngre än det alternativ staten inte vill att medborgaren ska agera på. (Lindvall – Teorell 2016: 20–22) Vidare har Mann forskat kring infrastrukturell makt, vilken definitionsmässigt liknar Migdals definition av social kontroll. Mann argumenterar för tre nödvändiga omständigheter för utvecklingen av infrastrukturell makt: behovet av en stat, statliga funktioners mångfald samt territorial centralmakt. (Mann 1984: 195–201) Mycket av

forskningen kring social kontroll verkar hållas abstrakt och inte med fokus på enskilda fall. Vi ämnar därmed bidra till forskningsfältet med en konkretiserad analys med fokus på Syrien, specifikt områdena Homs och Raqqa.

3. Metod

Denna uppsats syftar till att undersöka arabiska vårens effekter på strukturerna för social kontroll och huruvida dessa haft betydelse för distributionen av militär kontroll i områdena Homs och Raqqa i Syrien. Utifrån Migdals teori är vår hypotes att arabiska våren i Syrien resulterat i förlorad social kontroll, men att förlusten fick olika effekter för etablerandet av ny social kontroll i olika delar av landet och att detta kan förklara olika utfall av militär kontroll. Uppsatsen kommer på så vis utgöra en teoriprövning av förklaringskraften i Migdals teori om formativa moment och skapandet av starka stater. Vi är dock medvetna om riskerna med ett omvänt samband och kommer därmed inte uttrycka våra slutsatser som deterministiska eller slutgiltiga. Undersökningen genomförs i form av en fallstudie med komparativa moment. Genom att fokusera på områdena Homs och Raqqa, samt att tillgå processpåring för åren under och efter arabiska våren, förebyggs eventuell problematik med fallstudiemetoden då undersökningen ges fler analysenheter, både i platser och tidpunkter (Esaiasson 2017: 109). Studien fokuserar i huvudsak på utvecklingen under och efter arabiska våren, det vill säga 2011 och framåt, då denna händelse betraktas som det formativa moment som orsakat omfördelningen av social kontroll. Förutom att avgränsa oss till ovan nämnda områden och tidsperiod har vi även valt att fokusera på aktörer inom Syrien och exkludera inblandning av andra stater och internationella organisationer som FN.

Processpåring anses passande för studien då vi ämnar kartlägga potentiella faktorer i det kausala samband mellan formativa moment och social kontroll. En möjlig problematik med att använda processpåring är att utvecklingen av starka stater kan anses vara en tidskrävande process och att effekter därmed kan dröja innan de ger fullt utslag i materialet. Trots svårigheter att uttrycka sig om fenomenets långsiktiga effekter kan undersökningen bidra med värdefull kunskap kring själva händelseförloppet samt dess omedelbara och kortsiktiga effekter vilket är både inom- och utomvetenskapligt relevant. Vi ser därtill begränsningar i att vi, i utförande av en teoridrivna studie, antar subjektiva tankar och definitioner från det teoretiska ramverket, vilket kan påverka de utvecklade hypoteserna och de slutliga resultaten. Således har vi förståelse för att deterministiska slutsatser inte är möjliga. (Beach 2017: 7–8, 12-13)

3.1. Val av fall och teoretiskt ramverk

Migdals teori kring formativa moment och etablerande av social kontroll anses passande för denna studie då han i sin undersökning för en kvalitativ studie över tid. Denna teori publicerades under 1980-talet, och att se huruvida den har förklaringskraft för nya fenomen som präglat internationell politik sedan teorin formades är både intressant och inomvetenskapligt relevant. Ett sådant nytt fenomen är arabiska våren, vilket vi ämnar undersöka. Migdals teori har liksom alla teorier vissa begränsningar, i detta fall gällande dess kvalitativa karaktär. Bristen av konkretiseringar när det kommer till exempelvis operationaliseringar och mätbarhet gör teorin svårapplicerad och sänker reproducerbarhet och intersubjektivitet. Detta kvalitativa fokus kan emellertid även vara till teorins fördel genom att öka dess gångbarhet och räckvidd. (Migdal 1988)

Vi har valt att fokusera uppsatsen på fallet Syrien. Förutom att vara ett av de länder där arabiska våren haft enorma konsekvenser har Syrien en av Mellanösterns mest blandade befolkningsdemografier. (Nationalencyklopedin 2) Detta gör fallet särskilt intressant för vår undersökning då starka exempelvis religiösa lojaliteter kan konkurrera med statens sociala kontroll. (Migdal 1988: 269, 275) Syrien är dessutom, på grund av variationen i utfall och effekter av arabiska våren inom landet, ett optimalt fall för denna typ av fallstudie med komparativa moment. Eftersom Syrien innehåller ett begränsat antal områden och har varit i inbördeskrig det senaste decenniet finns begränsat med information att tillgå, vilket begränsar vårt urval av områden. Vi fokuserar därför undersökningen på områdena Homs, ett område där staten lyckats upprätthålla militär kontroll, och Raqqa, ett område där rebellgrupper övertagit militär kontroll. Dessa är namn på både provinser och städer, om inget annat uttalas kommer användandet av namnen åsyfta städerna. Förutom denna skillnad i utfall är områdena valda utifrån mest lika design. Förutom att både Homs och Raqqa har en blandad befolkningsdemografi med en majoritet sunnimuslimer (BBC 2; Dukhan — Al-Hamad — Shaar 2021) och är två av Syriens större städer har inget av områdena ständigt varit under samma aktörs kontroll sedan arabiska våren och inbördeskrigets utbrott. (BBC 2; Nationalencyklopedin 3) Både Homs och Raqqa har dessutom beskrivits som två av de värst drabbade städerna i Syrien (Alnap 2014; Rosenblatt — Kilcullen 2019: 35; BBC 2; BBC 3).

3.2. Operationalisering av begrepp

Migdals definition av social kontroll är liksom makt notoriskt svårt att undersöka. Som Robert Dahl påpekat: det är “en sak att definiera makt [social kontroll] och en helt annan att iaktta den”. (Gottardis 2009: 15) Social kontroll syftar till förmåga att bestämma över, påverka och reglera befolkningens dagliga beteenden och överlevnadsstrategier. (Migdal 1988: 261-262). Denna definition öppnar för många olika operationaliseringar, ingen helt utan problematik. Vi anser en rimlig operationalisering av social kontroll vara att undersöka statlig närvaro samt förekomst och närvaro av eventuella konkurrerande aktörer vilket mäts genom tillgång till statliga funktioner och tjänster som offentlig vård och skola. I denna operationalisering inkluderas styrkan av statens våldsmonopol i de olika områdena, vilket även är vårt främsta sätt att undersöka närvaro av konkurrerande aktörer. Optimalt hade varit att på olika sätt faktiskt kunna fråga befolkningen i områdena kring dess överlevnadsstrategier och beroende av olika aktörer. Detta är dessvärre både orimligt arbetsmässigt och omöjligt då vår undersökningsperiod ligger år bak i tiden. Förutom närvaro av statliga tjänster och vem som innehar våldsmonopol i området ämnar vi undersöka relationen mellan staten på lokal nivå och lokala eliter, stammar och religiösa ledare.

Vi har valt att undersöka detta i relation till militär kontroll som vår beroende variabel. Denna variabel är vald som proxy för vad Migdal benämner som starka stater. (Migdal 1988) Vi anser att denna proxy, i brist på en optimal operationalisering, är rimlig på grund av dess starka koppling till statskapacitet vilket Migdal menar utmärker starka stater. (Migdal 1988: 5) Kopplingen blir extra påtaglig i krig och konflikt vilket gäller för vårt fall. För att studera detta gör vi en kvalitativ analys av nyhetsrapportering kring förflyttning av frontlinjer för att få en uppfattning om hur den militära kontrollen upprätthålls och förändras under undersökningsperioden.

3.3. Val av material och källkritik

Eftersom det finns begränsad statistik att tillgå från åren efter inbördeskrigets utbrott 2011 baseras undersökningen främst på nyhetsartiklar om de berörda områdena såväl som rapporter från statliga myndigheter, NGO:er och FN-organisationer. Grundläggande fakta kring bakgrundsinformation och händelseförloppet under arabiska våren och inbördeskrigets utbrott är hämtade från digitala uppslagsverk som Nationalencyklopedin. För att se till objektivitet kontrolleras så att flera oberoende källor delar liknande information. Vid

hämtande av information kring en särskild händelse eller tidpunkt strävar vi efter att använda material så tidsmässigt närliggande som möjligt för att minska risken för att informationen ansätts med minnesfel eller efterhandskonstruktioner. (Esaiasson 2017: 291–295) Vi bedömer att de källor som kommer från etablerade organisationer är väl granskade och därmed pålitliga. När det kommer till nyhetsartiklar och annat nyhetsmaterial är vi medvetna om att detta alltid kommer reflektera det narrativ reportern och nyhetsmediet vill framhäva och vi har därför strävat efter att få materialet så representativt som möjligt med artiklar från både västerländska och arabiska medier.

4. Bakgrund

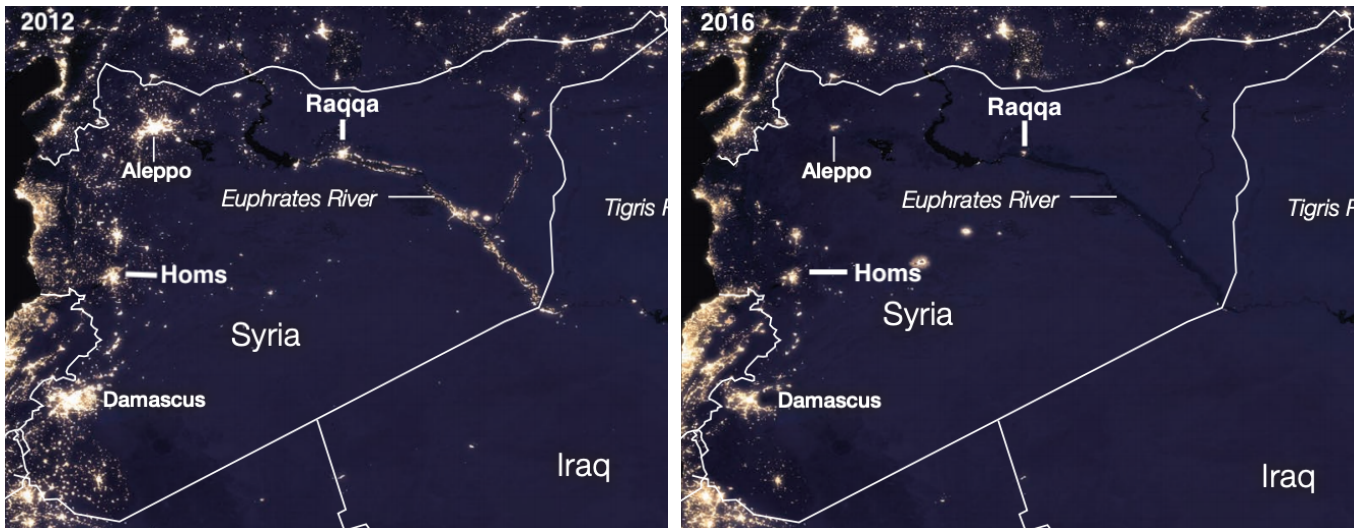
4.1. Syrien

Syriens befolkningsdemografi är en av Mellanösterns mest heterogena och komplexa. Innan arabiska våren och krigets utbrott 2011 beräknades folkmängden vara omkring 21,3 miljoner, där de största grupperna utgjordes av araber och kurder som representerade 89 procent respektive nio procent av befolkningen. Resterande procent utgjordes av framförallt armenier, assyrier, turkmener och tjerkeser. Liknande mångfald gäller religion då majoriteten är sunnitiska muslimer medan omkring tio procent, däribland presidenten, är alawiter. Ytterligare en betydande minoritet utgörs av olika kristna inriktningar som grekisk-ortodoxa, armenier, syrisk-ortodoxa, nestorianer, protestanter och romerska katoliker vilka tillsammans utgör omkring tio procent av befolkningen. Det officiella språket i landet är högarabiska, vilket talas av de flesta. Det finns dock inslag av andra språk, bland annat kurdiska som talas i norr längst gränsen till Turkiet, armeniska som talas av en större minoritet i de största städerna samt flera nyarameiska språk som talas i vissa städer och byar runt om i landet (Nationalencyklopedin 2).

År 1963 kom det panarabiska, nationalistiska och socialistiska Baathpartiet till makten och år 1971 valdes Hafez al-Assad till president i spetsen för dess moderata falang. Oroligheter och våldsamheter har länge varit en del av den politiska arenan i Syrien på grund av Hafez, och senare under 2000-talet även hans son och efterträdare Bashar al-Assads, privilegierande behandling av muslimer från den egna alawitiska grenen och restriktiva politiska fri- och rättigheter. Dessa har lett till spänningar med framförallt landets sunnimuslimer som är i majoritet och har utgjort den främsta politiska oppositionen. Val i Syrien har skett var sjunde år men de senaste valen har Bashar al-Assad varit utan motkandidat då ingen opposition tillåts i landet. (Nationalencyklopedin 2; Freedom House 2020)

Syriens ekonomi och infrastruktur har ödelagts av inbördeskriget, dessförinnan hade Syrien en blandekonomi där staten kontrollerade majoriteten av verksamheten och endast jordbruk, detaljhandel och viss industri var privatägt. Den ekonomiska utveckling var instabil redan innan kriget med hälften av landets inkomster från olje- och gasproduktion och en utrikespolitik som medförde enorma utgifter. Detta medförde en ökad korruption och ineffektivitet i förvaltningen. (Nationalencyklopedin 2)

‘Figur 1-2’ visar skillnaden i nattljus mellan år 2012 och år 2016 i hela landet, där drastiska skillnader syns i framförallt Raqqa och de östra delarna av landet där inbördeskriget raserat i princip all infrastruktur och nattljus helt saknas år 2016. Trots stora skillnader i väst kan det utläsas hur Homs är en av de städer där ljus och infrastruktur bevarats relativt väl. (NASA 2019: 140–142)

Figur 1 och 2: Conflict in the Middle East - Syria. Källa: Earth at night (2019), NASA. Egen utmärkning av Raqqa och Homs.

4.1.1. Arabiska våren och upptrappningen till inbördeskrig

I mars 2011 utbröt demonstrationer i städerna Deera, Damaskus och Aleppo som en reaktion på händelser och krav på demokratiska reformer i angränsande länder under upptakten till arabiska våren. (Chughtai 2021) Regimen krävde att demonstrationerna skulle undertryckas, vilket ledde till deserteringar från statens militär och formandet av rebellgruppen Free Syrian Army (FSA) dit civila såväl som andra regimotståndare skulle komma att ansluta sig. (Spyer 2012: 47-48) FSA var dock långt ifrån den enda rebellgrupp som uppkom under inbördeskriget. De huvudsakliga, Nusrafronten (även kallat Jabhat al-Nusra, numera HTS) och Islamiska Staten av Irak och ash-Sham (ISIS, numera IS), är båda fundamentalistiska och jihadistiska rebellgrupper med kopplingar till al-Qaida. (Nationalencyklopedin 1)

4.1.2. Homs

Homs är Syriens tredje största stad och hade 2011 omkring 800 000 invånare. År 2013 hade siffran sjunkit till 540 000 men har sedan dess återhämtat sig något och beräknades år 2021

vara runt 775 000. (Alnap 2014; World population review 2021) Homs utgör på många sätt en viktig punkt för landets handel och ekonomi. Förutom att vara beläget i ett strategiskt viktigt område optimalt för jordbruk finns även ett oljeraffinaderi sedan 1959. Staden utgör dessutom navet för landets väg- och järnvägsnät, och fungerar som landets centrala förbindelse mellan inlandet och medelhavskusten. (Britannica 2014)

Innan inbördeskriget var majoriteten av invånarna sunnimuslimer och bodde främst i de norra, östra och västra delarna av Homs. Utöver dessa var omkring 10 procent kristna som bodde i gamla staden samt uppåt 25 procent som tillhörde den alawitiska minoriteten och var lokaliserade framförallt i stadens sydöstra delar. (BBC 2) Med en uppdelning av områden utefter religiös tillhörighet blev staden år 2011 centrum för revolutionen, i vilken stora delar av framförallt stadens sunnimuslimska områden togs i kontroll av oppositionsstyrkor. Den syriska regimen bemötte fredliga demonstrationer med omedelbart våld. Våldsamma strider mellan sunnidominerade FSA och regimstyrkor utbröt på stadens gator. Konflikten eskalerade och staden förklarades i belägringstillstånd. Av de som omkom i Homs beräknas en majoritet vara sunnitiska demonstranter som dödades av alawitiska lojaliststyrkor, som Shabiha. Denna obalans kan förklaras av det faktum att lojaliststyrkorna hade tillgång till betydligt tyngre vapen och stridsvagnar, medan rebellstyrkorna saknade både resurser och träning vilket gjorde dem militärt svagare i belägringen. (Bhardwaj 2012: 85–86) Efter två års belägring av oppositionen i maj 2014 hade hela staden återtagits av den syriska staten och år 2016 påbörjades återuppbyggnad i delar av staden. (BBC 2; AP 2018)

4.1.3. Raqqa

Raqqa är huvudstaden i provinsen med samma namn och ligger längst floden Eufrat i nordöstra Syrien, staden ligger relativt avlägset med över 200 km till Aleppo som närmsta stora stad. Provinsen Raqqa utgörs, förutom jordbruksmarker längst flodbankerna, till stor del av sand och klippöken. År 2010 beräknades staden ha över 200 000 invånare vilket gjorde den till Syriens sjätte största. (Nationalencyklopedin 3; Rosenblatt — Kilcullen 2019: 9; Google Maps 2021) På grund av stora befolkningsförflyttningar både till och från staden sedan arabiska våren och inbördeskrigets utbrott 2011 är det däremot svårt att uppskatta befolkningen i dagsläget. Innan dessa befolkningsförflyttningar var uppåt 90 procent av Raqqas invånare araber med någon form av stamtillhörighet. Majoriteten av dessa var sunnimuslimer men det fanns en alawitisk minoritet med högprofilerade arbeten inom huvudsakligen utbildningssektorn, oljeindustrin och säkerhetsapparaten samt en kristen

minoritet av olika etniciteter som utgjorde resterande 10 procent av befolkningen. (Nationalencyklopedin 3; Dukhan — Al-Hamad — Shaar 2021)

Inga större demonstrationer förekom i Raqqa omedelbart efter arabiska våren, men under våren 2012 på revolutionens årsdag utbröt större protester i framförallt provinshuvudstaden. Det första årets relativa lugn antas delvis kunna förklaras av syriska statens allianser med lokala stamledare. (Migrationsverket 2017: 31-32; Dukhan — Al-Hamad — Shaar 2021) Oppositionen började då vinna mark i området och år 2012 blev Raqqa den första staden som föll till oppositionen. Initialt leddes denna opposition av rebellgruppen FSA men kom därefter att domineras av fundamentalistiska grupper som Nusrafronten och IS. Staden blev år 2014 den viktigaste för IS och utropades till deras huvudstad i Syrien. (Migrationsverket 2017: 31-32; Alkaff-Mahzam 2018: 57) Uppåt 80 procent av staden förstördes i amerikanska attacker mot IS mellan 2016 och 2017 vilket ledde till att i princip all återstående infrastruktur förstördes. (Chughtai 2021) Hösten 2017 drevs IS ut ur Raqqa av amerikanskt backade kurdiska SDF (Syrian Democratic Forces) som sedan dess innehar militär kontroll över området. (BBC 3; al-Jazeera 2020)

5. Analys och diskussion

5.1. Social kontroll i Homs efter arabiska våren

År 2014 hade 62 procent av Homs operationella sjukhussängar gått förlorade. Många kliniker fick stängas ner under krisen och Homs förlorade därtill mycket sjukhuspersonal. Enligt en rapport från WHO 2014 var endast tre av 16 sjukhus funktionella, åtta delvis funktionella och fem icke-funktionella. År 2018 var fyra sjukhus funktionella, sex delvis funktionella och sex icke-funktionella. (WHO 2014: 9; WHO 2018: 1–3) Av de 162 grundskolor som fanns innan krisen var 139 av dem år 2014 inte längre funktionsdugliga. När konflikten deeskalerat i området öppnades flera skolor igen, majoriteten av dessa var dock i mindre drabbade områden. Av Homs sju distrikt rapporterade samtliga information till Syriens informationssystem för utbildning för åren 2010-2014. För 2014–2015 rapporterade sex av dessa till avdelningen. (Unicef 2016: 25) Al-Baath universitetet, som är ett av Syriens ledande universitet, är ännu verksamt men hade 2014 förlorat en stor andel av sina sökande. (World Bank Group 2017: xi-xii; Alnap 2014)

Fastän stamkultur länge haft en betydande roll i Syrien har stammar i provinsen politiskt och ekonomiskt marginaliserats sedan Baathpartiets tillträde 1963. Dessa stammar binds samman genom olika former av delade släktskapsband vilka skapar en känsla av enhet, solidaritet och kollektiv handling bland stammens medlemmar, särskilt i tider av nöd som krig. Stammedlemmar som var bosatta i Syriens mest motståndskraftiga städer, däribland Homs, skapade ett aktivistnätverk som under arabiska våren organiserade en massiv anti-regim-protest. Stadsområdet Baba Amr i Homs beboddes av många av dessa stammedlemmar och blev centralt för kampanjen mot regimen under tiden för de tyngsta demonstrationerna. När regimen våld eskalerade mot demonstranterna tvingades också oppositionen använda hårdare medel. Många tog till militära handlingar i försvar mot regimen våld och vissa stammedlemmar allierade sig med FSA. (Dukhan 2012; Dukhan — Al-Hamad — Shaar 2021)

De händelsefulla första åren efter arabiska våren följdes av ett befolkningsdemografiskt skifte i staden. Som följd av bland annat de enorma skador på stadens byggnader tvingades hundratusentals fly från staden och provinsen och flera dog i strider under belägringen. Av Homs 36 områden påverkades 19 kraftigt av internmigration mellan åren 2011-2014. Av de

resterande 17 områdena var omkring tio av dessa bebodda av en majoritet alawiter. (Alnap 2014: 4-8; Nakkash: 5) Utifrån detta kan antagandet att majoriteten av de som flydde var sunnimuslimer göras, inte minst i samband med reträtten av FSA. Omkring 590 000 av invånarna i Homs provins beräknades år 2014 vara internflyktingar inom provinsen, medan ytterligare omkring 300 000 beräknas ha flytt till andra provinser. Av dessa var omkring 75 procent från staden Homs. (Alnap 2014: 5) År 2014 återtogs kontrollen över Homs av statliga styrkor, efter två års belägring av FSA. Sedan dess erhåller den syriska statens polis och militär våldsmonopolet i området. (BBC 2) Mellan åren 2014 och 2017 kunde några få återvända till olika områden i Homs. Att Hamidieh, ett övervägande kristet område, var ett av de få första att öppnas för återvändande samt att bli mål för FN-stödda rehabiliteringsprojekt har skapat ytterligare förargelser om religiös särbehandling. (PAX 2017: 30-32)

Konflikterna i Homs orsakade stora skador på stadens infrastruktur och grundläggande funktioner, som sophämtning, avlopp och elnätverk, hade slutat fungera i 21 av stadens 36 områden. Hushåll med tillgång till el dygnet runt hade år 2014 sjunkit till 12 timmar om dygnet, och de mest drabbade områden blivit helt utan. (Alnap 2014: 4-5) Trots detta visar nattbilder från NASA år 2016 att Homs var en av de städer vars nattljus var starkast, vilket kan påvisa starkare infrastruktur. (NASA 2019: 140–142) År 2016 var det år som Homs började byggas upp och återställas, alltså tyder detta på att staden haft en gynnsam utveckling sedan konflikterna.

Sammanfattningsvis kan vi se att den syriska staten var den aktör med högst social kontroll i Homs. Denna slutsats dras utifrån det högre tillfredsställandet av statliga tjänster och funktioner samt den syriska statens starka våldsmonopol i relation till konkurrerande aktörer i området.

5.2. Social kontroll i Raqqa efter arabiska våren

Gällande statliga tjänster som vård och skola finns enbart begränsad statistik. År 2014 hade Raqqa ett funktionellt och tre delvis funktionella sjukhus. År 2018 rapporterade WHO att staden endast hade ett funktionellt sjukhus samt ett delvis funktionellt och två icke-funktionella. Dessa var dessutom dåligt utrustade för att vårda de tusentals människor som krävt vård under inbördeskriget. (WHO 2014: 9; WHO 2018: 1–3; Fee 2017) SOS Barnbyar presenterar hur kollapsen av Syriens utbildning är mest djupgående i de mest våldsdrabbade områdena, däribland Raqqa där mindre än hälften av barnen beräknades gå i

skolan år 2014. (SOS Children's Villages 2014) Dessa siffror kan antas knappast ha förbättrats sedan IS övertagande av staden under hösten samma år vilket även fick Al-Ittihad universitetet att flytta sin verksamhet från Raqqa till Damaskus. (Milton 2019: 42) Under perioden 2010-2012 rapporterade två tredjedelar av Raqqas distrikt till Syriens statliga informationssystem för utbildning. Efter 2012 skickades inga rapporter in över huvud taget. (Unicef 2016: 25) Denna brist på grundläggande informationsinsamling från staten kan tolkas som ett tecken på låg nivå av social kontroll.

Som nattljus-bilderna från NASA visar i bakgrunden har den elektriska infrastrukturen i urbana områden i hela nordöstra Syrien förstörts eller allvarligt skadats. Detta gäller inte minst Raqqa som förlorat över 70 procent av sin elproduktionskapacitet sedan år 2011 och på satellitbilden från år 2016 helt saknade nattljus. Framförallt under året 2014 skedde en drastisk försämring av elförsörjningen där endast åtta procent av invånarna hade över 15 timmar av elektricitet per dag, till skillnad från 97 procent av invånarna i början av året. (NASA 2019: 140–142; SRTF 2014; Rosenblatt — Kilcullen 2019: 35) Provinsen Raqqa är basen för Tabqahdammen, Syriens största damm. Dammen kontrollerades mellan 2014 och 2017 av IS innan SDF övertog den i samband med befriandet av Raqqa. (BBC 4) Den aktör med förfogande över dammen gavs stora möjligheter för etablerande av social kontroll i och med dess påverkan på befolkningens överlevnadsstrategier i form av el- och vattenförsörjning.

Både provinsen och staden Raqqa är starkt präglade av de arabiska stammar och klaner som finns i området. Dessa stammar har ett stamöverhuvud, eller shejk, vars familj är den mäktigaste inom stammen och shejkerna har således social kontroll över övriga medlemmar inom sin stam. (Dukhan — Al-Hamad — Shaar 2021) De milda protesterna i Raqqa 2011 antas kunna härledas till påverkan av just dessa shejker som erbjöds mutor för att stödja regimen. Utbetalningen bedöms ha varit tillräcklig för att köpa ett passivt stöd men inte för att uppnå lojalitet nog att motstå militärt övertagande av oppositionsstyrkor. (Rosenblatt — Kilcullen 2019: 13) Shejkerna lugnade inledningsvis demonstrationerna genom att hindra stammarnas ungdomar från att delta i protester men i mars 2012 började stammedlemmar organisera och delta i stora protester. Protesterna under arabiska våren belyste en klyfta mellan shejkerna och de yngre stammedlemmarna som deltog i demonstrationerna. Beskyddspolitik och klientelism mellan regimen och shejkerna ledde till uppdelningar inom stammarna mellan de som stödde regimen och de som motsatte sig den. Denna förändrade stamkultur var något som IS uppfattade och utnyttjade för sitt etablerande av social kontroll

genom att inte bara kooptera shejkerna utan även den yngre generationen stamledare. Dessa unga stamledare erbjöds bland annat olje- och smuggel-intäkter samt officiella positioner och befogenheter i den nya islamiska staten. (Dukhan — Al-Hamad — Shaar 2021)

Detta första år av lugn under inbördeskriget i Raqqa inledde en gradvis skiftning av befolkningsdemografin då hundratusentals människor från kringliggande framförallt sunnidominerade och mer våldsdrabbade regioner flydde till staden. (al-Jazeera 2013) Migration nämns även av Migdal som något som skapar en obalans i vilken staten kan förlora social kontroll. (Migdal 1988: 270-271) Detta skulle kunna vara vad som skett i Raqqa. Innan denna befolkningsförflyttning var uppåt 90 procent av Raqqas invånare araber med någon form av stamtillhörighet. Migrationen från kringliggande områden kan ha minskat andelen invånare som shejkerna hade social kontroll över, eftersom dessa internflyktingar inte tillhörde någon av de lokala stammarna. Den förändrade befolkningsdemografin skulle på så vis kunna varit en faktor som försvårade shejkernas kontroll av Raqqa och följaktligen ledde till att de bedömde ansträngningarna och kostnaderna för att behålla greppet om området som för höga. Efter oppositionen tagit kontroll över Raqqa och regimen dragit tillbaka sina styrkor skedde ytterligare en skiftning i befolkningsdemografin då en stor andel av alawiterna i området flydde. De som var kvar år 2014 avrättades av IS (Dukhan — Al-Hamad — Shaar 2021), vilket eliminerade regimlojala grupper i området. Detta kan tänkas ha underlättat för oppositionen att behålla militär kontroll över Raqqa genom att begränsa möjligheterna för staten att upprätta social kontroll.

Raqqa utropades år 2014 till huvudstad för IS som införde strikt sunnimuslimsk extremkonserverativ politik med sharia-lagar samt egen polis som såg till att dessa efterföljdes. Förutom ett enormt våldskapital och därmed starkt våldsmonopol hade IS även en hög övervakningskapacitet, vilket enligt Migdal kan anses vara ett tecken på social kontroll (Nationalencyklopedin 1; Rosenblatt — Kilcullen 2019: 10; Migdal 1988: xiii, 4, 261). Sedan år 2017 har däremot SDF haft kontrollen över Raqqa. De tar order från kurdiska YPG (People's protection units) vilka, med sin polis Asayiş, håller våldsmonopolet i nordöstra delen av Syrien. (Serwer et al. 2016)

Sammanfattningsvis kan sägas att den sociala kontrollen i Raqqa varit mer fragmenterad men att den främsta aktören varit IS. Denna slutsats baseras på områdets extremt dåliga bevarande och underhåll av statliga funktioner vilka indikerar låg statlig närvaro och social kontroll.

Den aktör som istället uppfyllde dessa funktioner var IS som dessutom hade det överlägset starkaste våldsmonopolet i området.

5.3. Världshistorisk timing

Världshistorisk timing fokuserar på förekomsten av exogena politiska krafter som främjar centraliserad social kontroll. (Migdal 1988: 271-273 Arabiska vårens inträde i Syrien kan klassas som ett formativt moment som raserade strukturerna för social kontroll vilket Migdal föreslår gynnar centraliserad kontroll. Därtill skulle fenomenet arabiska våren i kringliggande länder i MENA-regionen även kunna ses som en omständighet av världshistorisk timing och en exogen politisk kraft som bidragit till demonstrationsvilja samt ett ökat antal rebellgrupper i Syrien. Migdals antagande att exogena krafter gynnar staten verkar vara grundat i förutsättningen att exogena krafter gynnar centraliserad social kontroll och att detta gynnar staten eftersom staten oftast är den aktör som har centraliserad kontroll. (Migdal 1988: 271-273) Denna exogena kraft var närvarande i både Homs och Raqqa. I Raqqa fick den däremot inte väntade effekter eftersom den syriska staten efter det formativa momentet med arabiska vårens utbrott i Syrien istället förlitade sig på ett decentraliserat system av allierade shejkers inflytande för att bibehålla social kontroll. Detta talar för oppositionens möjlighet att befästa social kontroll då det snarare var de som utgjorde aktörerna som kunde tillgodose centraliserad social kontroll.

Till skillnad från i Raqqa förlorade staten aldrig helt militär kontroll över Homs. Under den period mellan 2012 och 2014 som FSA höll Homs i belägring fanns fortfarande en uppdelning av stadsdelar under den syriska statens militära kontroll. År 2014 uppnåddes en uppgörelse som tillät FSA att dra sig ur staden under vapenvila. (Hadid 2014) De krafter som övertog kontrollen i Homs var av endogen karaktär, då det främst var avhoppare från den statliga militären och demonstranter från inom staden som gjorde uppror mot de statliga styrkorna. En jämförelse mellan Homs och Raqqa visar således skillnader i vilka krafter som nådde ut i samhällena. De rebellgrupper som intog Raqqa var exogena i bemärkelsen att de härstammade från områden utanför provinsen Raqqa, där IS dessutom hade influenser utifrån Syrien och med en agenda att införa en egen islamisk stat. (Migrationsverket 2017: 31-32) I Homs däremot finns tecken på mer endogena politiska krafter (FSA) då protesterna och statens motpart i huvudsak utgjordes av demonstranter och militär från inom Homs. Samtidigt finns perspektivet med arabiska våren i kringliggande länder som en exogen politisk kraft vilken har varit gemensam för både Raqqa och Homs.

Sammanfattningsvis kan argumenteras att båda städerna genomgått konsekvenserna av en världshistorisk timing. Teorin menar att detta förhållande där exogena politiska krafter främjar centraliserad social kontroll leder till att staten gynnas i etablerandet av ny social kontroll. Homs kan sägas påverkats av både exogena, i form av arabiska våren i kringliggande länder, och endogena, i form av protester inom staden, politiska krafter. Förutsatt att vi inte kan avgöra vilken av dessa som är starkast går det inte heller att uttala sig kring huruvida detta utfall stöds av teorin. I Raqqa, där två olika exogena politiska krafter, i form av rebellgrupper från utomstående områden samt arabiska våren i kringliggande länder, var närvarande bör staten varit den aktör som lyckats etablera social kontroll. Vad som däremot blivit tydligt i undersökningen av social kontroll i Raqqa efter det formativa momentet är att den syriska staten inte var den dominanta aktören. Med förekomsten av två politiska krafter som kan argumenteras vara exogena är detta motsatsen till vad Migdals teori menar borde ske, det vill säga åtminstone om man utgår ifrån att stater inte är utbytbara. Däremot kan diskuteras huruvida den syriska staten ens kan sägas vara "staten", eller åtminstone den enda staten, i konkurrens om att etablera social kontroll i Raqqa. Migdals definition av en stat (1988: 19) indikerar att i detta avseende skulle även IS kunna ses som en stat. Detta skulle i så fall skulle innebära att teorin trots allt stämmer då IS var den aktör som fyllde funktionen som stat med centraliserad social kontroll i Raqqa.

5.4. Militärt hot

Militära hot kan komma både utifrån och från organisationer inom staten. (Migdal 1988: 273-274) Då protesterna under arabiska våren snabbt eskalerade till ett inbördeskrig i Syrien kan det argumenteras att det fanns ett militärt hot mot staten, men även mot oppositionen. (Nationalencyklopedin 2) Migdal menar att ledare sällan är villiga att ta risker när det kommer till egen politisk överlevnad och därför inte gärna konfronterar utmanande aktörer. Däremot är militära hot ett förhållande i vilket ledaren är villig att ta större risker. (Migdal 1988: 273) Med detta i åtanke angående Homs och Raqqa finns en distinktion mellan vad den syriska staten ansåg vara strategiska prioriteringar. Migdal menar att risken för en ledares politiska död med anledning av hot utifrån blir större om ledaren misslyckas att mobilisera tillgängliga resurser. I detta fall kan argumenteras att Homs närhet till Syriens huvudstad och andra strategiska punkter sannolikt påverkade riskberäkningen där återtagandet av Homs ansågs högre prioriterat. Riskberäkningen gällande Raqqa kan ha pekat på att ett återtagande av området inte var värt besväret då det ansågs mindre strategiskt.

FSA hade år 2012 begränsad militär kapacitet men utgjorde ändå ett hot mot regimen i sina samarbeten med andra liknande rebellgrupper. (Spyer 2012: 47-48) Som nämndes ovan kan statens återtagande av Homs förklaras av en riskberäkning som ansågs förmånlig från statens vinkel. Att FSA:s militära styrka var svag vid denna tid gör det desto mer rimligt för staten att ingripa. FSA gavs lov att lämna staden under vapenvila och staten kunde återfå kontroll över staden. De militära hoten skiljer sig mellan Homs och Raqqa men generellt har militära hot till högre grad präglat Raqqa, av förklarliga skäl i och med att jihadistiska rebellgrupper som IS och Nusrafronten kontrollerade områden i och runt Raqqa.

Migdal lyfter dessutom att de omständigheter, där ledare ”köper” social kontroll i utbyte mot en mer förmånlig politik åt lokala maktaktörer, blir mycket mindre hållbara när stabiliteten hotas av yttre aktörer. (Migdal 1988: 273) Statens avtal med shejker i Raqqa köpte dem tid, men då den sociala kontrollen fragmenterats och demonstrationerna inte längre kunde hållas tillbaka kan det förmodas att denna relation inte längre höll för sitt syfte. Dessa händelser är alltså i enlighet med teorin.

Anledningen till att militära hot skulle främja centraliserad social kontroll kan argumenteras vara för att krig och kriser sammanfogar människor vilka generellt söker skydd av staten som oftast är den aktör med mest centraliserad social kontroll. (Migdal 1988: 34-35; 273-274) Detta tankesätt kompliceras däremot i fall som Syrien där det militära hotet utgörs av ett inbördeskrig där staten är ett lika stort, eller i vissa fall större, hot som oppositionen. Social kontroll enligt Migdals definition handlar trots allt till stor del om att vinna över befolkningen för att lättare kunna utöva påverkan. Detta förutsätter någon form av legitimitet. (Migdal 1988: 32-33, 261) För att militära hot ska få befolkningen att vända sig till staten för beskydd måste befolkningen rimligtvis bedöma staten som den mest legitima aktören, samt den som utgör det mindre hotet mot deras säkerhet. Detta var troligtvis inte alls fallet för många framförallt sunnimuslimer och andra grupper som ansåg oppositionen mer legitim och mindre hotfull.

Regimens starka stöd bland alawiter och minoritetsgrupper baseras inte enbart på religiös tillhörighet eller privilegerad behandling utan även ur rädsla för sin egen och närståendes säkerhet och överlevnad. Arabiska våren i Syrien var starkt präglad av sunnimuslimska krafter och lite utrymme gavs för minoritetsgrupper att ansluta sig. Detta resulterade i att minoritetsgrupper kände sig pressade att istället stötta regimen. Särskilt exkluderade och

utsatta var alawiter på grund av sin association med regimen. Alawiter blev därmed beroende av regimen beskydd från den uppdämda ilska över långtgående maktobalans som fick utlopp hos sunnimuslimer under arabiska våren. (The New Humanitarian 1; Nakkash 2013: 1-3)

Sammanfattningsvis har Syrien haft flera militära hot inom landets gränser. Enligt Migdal påverkar militära hot ledares riskberäkning till att bedöma ökad centralisering av social kontroll värt risken vilket skulle gynna staten efter ett formativt moment. (Migdal 1988: 273-274) För att påvisa en distinktion mellan de militära hoten i städerna kan ses till vilka strategiska prioriteringar staten gjorde för att undvika politiskt nedslag. I Homs kan de prioriteringar som gjordes anses vara proportionella för de resurser staten hade att tillgå. Genom fördelaktiga militära resurser kunde den syriska staten sätta press på FSA och därmed återvinna kontroll över staden. Som tidigare nämnt var detta inte alls den riskbedömning eller strategi den syriska staten applicerade i Raqqa där de förlitade sig på decentraliserad social kontroll genom shejk-systemet. Att den syriska staten därmed lyckades använda förhållandet med militära hot till sin fördel i etablerande av ny social kontroll i Homs men misslyckades i Raqqa stämmer väl med Migdals teori.

5.5. Oberoende byråkrati

Förhållandet oberoende byråkrati syftar enligt Migdal till förekomsten av en kompetent byråkrati där tjänstemän identifierar sina egenintressen som sammanfallande med statens. (Migdal 1988: 274) Syriens befolkning är oerhört komplex och i både Homs och Raqqa samexisterar invånare med flera olika religiösa, etniska och stam-tillhörigheter. Religiösa grupper i Syrien har dessutom en stark intern organisation och har historiskt och traditionellt haft begränsat samröre med andra grupper. (Nationalencyklopedin 2; BBC 2; Dukhan — Al-Hamad — Shaar 2021) Dessa religiösa lojaliteter kan på så vis tänkas ofta värderas högre än lojaliteter till andra grupper eller organisationer, däribland staten. Migdal lyfter denna problematik och beskriver hur andra gruppljaliteter försvårar för staten att etablera social kontroll genom att begränsa möjligheterna att skapa dessa oberoende tjänstemän. (Migdal 1988: 275)

Syriens president Bashar al-Assad bekänner sig till den alawitiska minoriteten av islam vilken skiljer sig från sunnitisk islam som är den inriktning som majoriteten av befolkning bekänner sig till. Trots en sekulariserad konstitution privilegieras den alawitiska minoriteten av regimen på flera sätt. (Constitute Project 2017: 4). Den politiska makten har med tiden

vinklats allt mer till fördel för alawiter som både under och efter den arabiska våren höll toppositioner i den syriska statens militär och säkerhetsapparat. President Assads “alawitization” av statliga myndigheter indikerar att presidenten tillsatt alawiter på höga offentliga positioner inom bland annat regering, myndigheter och säkerhetsapparat i ett försök att skapa en oberoende byråkrati vars intressen sammanfaller med hans egna. (Manfreda 2019; Karagiannis 2018: 162) I områden under regeringskontroll, däribland Homs, har den lokala byråkratin fungerat på liknande sätt och genom samma offentliga institutioner både före och efter arabiska våren. (World Bank Group 2017: x) Även tillsättandet av maktpositioner inom byråkratin tycks ha fortgått som innan där guvernörer utses direkt av presidenten som bland annat utsåg Talal al-Barazi till guvernör i Homs år 2013. Detta trots tungt kritik från såväl sunniter som alawiter och regim-allierade. (The Syrian Observer 2020)

Förutom att identifiera sina egenintressen i enlighet med statens måste tjänstemän inom byråkratin vara kompetenta för att kunna producera strukturer för social kontroll och överlevnadsstrategier på stor skala. Tjänstemännen behöver därmed inte sällan vara både utbildade och tekniskt kunniga. (Migdal 1988: 274-275) Ett område där alawiter och regim-allierade grupper gynnas oproportionerligt i jämförelse med andra är inom högre utbildning. Sunnimuslimska och oppositions-allierade studenter trakasseras och diskrimineras och förmåner som stipendium för utlandsstudier tilldelas endast alawiter. Detta gällde även Al-Baath universitetet i Homs. Raqqa å andra sidan saknar, sedan år 2014, helt möjlighet till högre utbildning då stadens enda universitet Al-Ittihad universitetet flyttades till Damaskus vid IS övertagande. (Milton 2019: 42) Med sämre tillgång till högre utbildning får Raqqa även sämre förutsättningar att bilda en oberoende byråkrati.

I Raqqa försökte den syriska staten behålla social kontroll genom avtal med lokala shejker. Denna strategi fick inte önskat utfall och efter erövrandet av rebellgrupper som Ahrar al-Sham, Nusrafronten och IS stod staden i princip utan statlig byråkrati. I slutet av år 2012 bildades ett lokalt råd för att fylla byråkratins funktioner. Rådet skapades av aktivister och framstående invånare inom Raqqa och verksamheten finansierades med bidrag från SNC (Syrian National Council) och internationella hjälporganisationer. I juli 2013 hölls val för positioner i rådet bland inbjudna representanter för grupper och stammar i staden, deltagandet var dock lågt då IS drev ett flertal kampanjer för att manipulera och störa valprocessen. Rådet innefattade olika avdelningar med ansvar för olika uppgifter, däribland försörjning av el och vatten, kommunikation och räddningstjänst. När rebellgrupperna tog militär kontroll över Raqqa tog de även kontroll över många av dessa tjänster vilka sedan beskattades trots dåligt

underhåll som resultat av begränsad kompetens inom rebellgrupperna. Efter IS övertag fick rådet allt svårare att hålla sig neutralt då flera medlemmar hade kopplingar till IS. (Rosenblatt — Kilcullen 2019: 13; IWPR 2014: 27-30; The New Humanitarian 2) IS lyckades på så vis integrera sig i det lokala rådet och göra det till en del i sin byråkrati med tjänstemän som reflekterade IS och agerade utefter deras intressen. Därigenom kunde IS även bredda kompetensen inom sin byråkrati.

Sammanfattningsvis kan vi se att den syriska statens uppbyggnad av byråkrati efter arabiska våren skiljt mellan Raqqa och Homs. Byråkratin i Homs hade i stort sett samma uppbyggnad och funktioner som innan arabiska våren med tillsättande av huvudsakligen alawiter och regim-allierade. Därför kan den argumenteras vara förenlig med statens intressen och således gynna statlig social kontroll, vilket ger stöd för teorin. Denna oberoende byråkrati exemplifieras av Assads utnämning av Barazi som guvernör i Homs. Däremot fanns ingen sådan oberoende byråkrati i Raqqa utan den byråkrati i form av lokalråd som växte fram efter arabiska våren hade ingen koppling till den syriska staten och dess intressen. Däremot lyckades IS under sitt övertagande av Raqqa integrera sig med den befintliga byråkratin tills den i princip blev en del av IS egna byråkrati. Om vi återigen öppnar för tanken på IS som en stat enligt de kriterier Migdal lyfter i sin definition kan antagandet göras att det trots allt fanns en oberoende byråkrati i Raqqa, men inte i enlighet med den syriska staten utan med IS. Återigen var IS den aktör som i egenskap av "stat" gynnades i etablerandet av social kontroll. Med dessa antaganden kan vi se att utvecklingen av social kontroll i både Homs och Raqqa stämmer överens med teorin.

5.6. Skickligt ledarskap

Förhållandet skickligt ledarskap utmärks av ledares förmåga att dra nytta av omständigheter för att tillgodogöra sig social kontroll. En stor del av skickligt ledarskap innefattar förebyggande åtgärder som en följd av riskberäkning. (Migdal 1988: 275) Migdal lyfter hur det finns en mängd olika strategier för att hantera starka rivaler i konkurrensen om social kontroll. Dessa strategier inkluderar bland annat samarbete eller absorberande till den statliga organisationen. (Migdal 1988: 264) Båda dessa är metoder som kan observeras hos den syriska staten såväl som IS.

Som statsöverhuvud och därmed både yttersta makthavare och representant för staten kan Assads religiösa tillhörighet tänkas bidra till en klyfta mellan staten och den sunnimuslimska

majoriteten av befolkningen. Presidentens partikularistiska policyer och segregation av makt inom både parlament och byråkrati till förmån för alawiter har lett till förbittring bland många sunnimuslimer, speciellt fundamentalister. (Manfreda 2019; Karagiannis 2018: 162) Detta kan tänkas visa på riskerna med strategin att inkorporera eller absorbera religion i staten. (Migdal 1988: 264) Även om strategin lyckas med att ta social kontroll från den inkluderade religion som konkurrerande aktör skulle det kunna öka social kontroll för övriga religioner som konkurrerande aktörer. Detta genom att ytterligare förstärka redan starka religiösa lojaliteter då befolkningen inte känner sig representerade av staten och en känsla av tillhörighet främst kommer från den religiösa gruppen. Det skulle dessutom innebära att den syrisk staten och regimen förlorar legitimitet hos majoriteten då religiösa splittringar, och inte minst Assads partikularistiska policyer, är faktorer som kan tänkas bidra till ett legitimitetsunderskott. Brist på legitimitet innebär enligt Migdal (1988: 32-33) även brist på social kontroll eftersom det indikerar att statens regler inte accepteras.

Juridisk betydelse för religionstillhörighet, vilken exempelvis avgör vilken familjerätt som ska tillämpas, kan tolkas som ett sätt att inkorporera religion i den syrisk staten även för icke-alawiter. Familjerätten kan ses som strategisk med tanke på Syriens mångfald i religion. Den berör områden som äktenskap, skilsmässa, underhåll för barn, hemgift, testamente och arv, vilka behandlas enligt de olika religiösa och etniska traditionerna. (Migrationsverket 2018: 4-5) Detta tillmötesgående av religiösa inriktningar skulle dock samtidigt kunna öka sunnimuslimska och oppositions-allierade minoritetsgruppers medvetenhet kring sin marginalisering inom den syrisk staten.

Syriens konstitution som antogs år 2012 kan, till viss grad, ses som ett tillmötesgående av demonstrationerna under arabiska våren. En skillnad utgörs av borttagandet av tidigare artikel 8, som föreskrev ett strikt enpartisystem där Assads Baathparti var styrande. Den nya konstitutionen öppnar nu för möjligheten till ett flerpartisystem. Nya artikel 8 uttrycker istället premisser för bland annat förbjudna partier, vari politisk verksamhet eller gruppering på grundval av religion, sekt, stam, regional tillhörighet, klass, yrke eller diskriminering på grund av kön, ursprung, ras eller färg förbjuds. Trots förändringarna i artikel 8 skiljer sig konstitutionen inte väsentligt från den tidigare från 1973. Konstitutionen från 2012 begränsar presidentens mandatperiod till högst två sjuårsperioder (artikel 88) men är inte retroaktiv (artikel 155). Förändringen möjliggjorde därmed för Assad att sitta ytterligare 14 år som president efter att blivit omvald år 2014. Den nya konstitutionen uttrycker dessutom hur presidenten måste vara muslim (artikel 3), detta trots att konstitutionen förbjuder

diskriminering utifrån religion. (Constitute Project 2017: 4-5, 17, 28; Constitutionnet 2021) Presidentens strategi att bibehålla politisk makt genom att ge intryck av att implementera tillmötesgående demokratiska reformer är tydlig och framgångsrik.

Ytterligare ett exempel på tillmötesgående som strategi kan observeras i det inledande bemötande av demonstranternas krav på demokratiska reformer. Medan militären först undertryckt demonstrationer erbjöd Assad kompromisser angående sitt parlament samt avskaffande av insatser som undertryckte politisk opposition. Taktiken ändrades dock till militärt nedslående och stridsvagnar och trupper skickades ut för att kväsa protesterna i de mest drabbade städerna, däribland Homs. (Britannica 2020) Val till president hölls år 2014 mitt under pågående inbördeskrig men kunde endast genomföras i Homs och andra regimkontrollerade områden. (Nationalencyklopedin 2) Att genomföra val, om än utan oppositionellt motstånd, i delar som kontrolleras av regimen kan också tolkas som en strategi som inte bara framställde den syrisk staten som prioriterade av demokrati utan även gav den sittande presidenten chans till förnyat ämbete med nya mandatperioder.

Medan den syrisk statens stridsvagnar och trupper stred över stadsdelar i Homs lämnades Raqqa öppet för avancerade rebellgrupper. En stor anledning till att den syrisk staten förlitade sig på lokala shejker för social kontroll i Raqqa ligger förmodligen till stor del i stadens avlägsenhet. Avståndet från Raqqa till Aleppo är omkring 200 km och till Damaskus uppåt hela 450 km, varav stora delar av vägen från båda storstäderna är genom öken. (Google Maps 2021) Eftersom den syrisk statens styrkor var upptagna med att upprätthålla vad som bedömdes som viktigare frontlinjer lades varken uppmärksamhet eller resurser på att utöka försvaret av Raqqa under året 2013. (Rosenblatt — Kilcullen 2019: 13) Att ta stridsvagnar till Raqqa var helt enkelt inte en prioritet värt besväret. Utöver detta föreslår bland annat Rosenblatt och Kilcullen att tillåtandet av IS övertagande av Raqqa kan ses som ett strategiskt beslut av Assad och den syrisk regimen. Genom att lämna Raqqa till fundamentalistiska rebellgrupper som IS kunde den syrisk regimen använda berättelser inifrån staden för att stödja sitt eget narrativ och utmåla samtliga rebellgrupper som fundamentalister och jihadister i ett försök öka sin egen trovärdighet både nationellt och internationellt (Rosenblatt — Kilcullen 2019: 33). Detta tolererande av IS eftersom det gynnade regimen narrativ utesluter däremot inte förklarande faktorer som bristande militära resurser.

Trots tydliga motiv att ta militär kontroll över Raqqa visade inga av rebellgrupperna någon avsikt eller kompetens att styra staden. Den sociala kontrollen över Raqqa skulle komma att

bero på de olika aktörernas förmåga att förse invånarna med säkerhet och förutsägbarhet och politiskt stöd från befolkningen följde effektiv närvaro. (Rosenblatt — Kilcullen 2019: 17, 19) IS etablerade och upprätthöll social kontroll med en järnhand där deras styre över Raqqa baserades på brutalt våld, hot och rädsla. En av IS uppseendeväckande taktiker för detta var användande av offentliga våldshandlingar och avrättningar för att demonstrera sitt kraftiga våldsmonopol. Trots en starkt intern organisering med en komplex och hierarkisk byråkrati saknades mycket praktiska och tekniska färdigheter för att exempelvis hantera el- och vattensystem Raqqas invånare var beroende av vilket indikerar brister i social kontroll. Generellt löste IS detta med att istället vara skickliga på att manipulera och utnyttja lokala maktstrukturer. (Rosenblatt — Kilcullen 2019: 31-33, 36, 39; The New Humanitarian 2)

Sammanfattningsvis kan vi se tydliga skillnader i Assads ledarskap i Homs respektive Raqqa. Migdal talar framförallt om pragmatism och flexibilitet som tecken på skickligt ledarskap. (Migdal 1988: 275) Dessa egenskaper har framkommit tydligare i relation till det statliga ledarskapet i Homs medan det i Raqqa som i princip övergavs ger föga indikationer på skicklighet. Beslutet att låta IS och andra fundamentalistiska rebellgrupper överta Raqqa utan motstånd kan som tidigare nämnt däremot tolkas som en strategi i avseende att öka sin sociala kontroll i Homs och övriga delar av Syrien. Ett innovativt sätt att utnyttja omständigheter till sin fördel vilket indikerar skickligt ledarskap. Det statliga ledarskapet kan alltså sägas varit både starkare och skickligare i relation till Homs än Raqqa. I Raqqa var det istället IS som drog nytta av omständigheter för att tillgodogöra sig social kontroll och visade exempel på skickligt ledarskap, framförallt genom sitt utnyttjande av existerande strukturer.

6. Slutsats

Denna uppsats har undersökt huruvida Migdals teori kring formativa moment och skapandet av starka stater kan användas för att förklara variationen av militär kontroll av olika områden inom Syrien, specifikt Homs och Raqqa, i efterdyningarna av arabiska våren. Syftet är att undersöka ett eventuellt kausalt samband mellan etablerandet av social kontroll och upprätthållande av militär kontroll. Uppsatsen utgörs av en fallstudie av Syrien med komparativa moment där två områden, Homs och Raqqa, jämförs med varandra. Genom en processpåring redovisas för huruvida Migdals fyra förhållanden för etablerandet för social kontroll varierar mellan Homs och Raqqa. Därefter dras slutsatser kring huruvida teorin kring de olika förhållandena i dessa fall stämmer överens med den verkliga distributionen av social kontroll i områdena, vilken kvalitativt har undersökts genom statlig närvaro och relationer mellan konkurrerande aktörer.

Utifrån Migdals teori är vår hypotes att den syriska staten haft lättare att upprätthålla militär kontroll över områden där de lyckats etablera högre social kontroll efter arabiska våren. Detta skulle därmed innebära att områden där staten lyckats sämre med att etablera social kontroll efter arabiska våren skulle påvisa lägre statlig militär kontroll. Enligt Migdals teori bör social kontroll i områden där staten inte lyckats etablera en sådan innehas av andra konkurrerande aktörer som istället för staten gynnats av det formativa momentet och fått ökad social kontroll.

Social kontroll definieras i denna uppsats som statens förmåga att bestämma över, påverka och reglera befolkningens dagliga beteenden och överlevnadsstrategier. (Migdal 1988: 261) Både Homs och Raqqa har genomgått samtliga av Migdals förhållanden men på olika sätt och med olika resultat. Teorin ges stöd enligt förhållandet *världshistorisk timing* i Homs om arabiska våren kan ses som den exogena kraften. Raqqa ger inte stöd åt teorin då de exogena krafterna inte gynnade den syriska statens sociala kontroll. Förhållandet *militära hot* påvisade att social kontroll gynnas i Homs genom proportionellt användande av resurser och återtagande av staden men inte i Raqqa då den centraliserade styrning som enligt Migdal krävs för att förhållandet ska vara gynnsamt för staten saknades. Båda utfallen är således förenliga med teorin enligt detta förhållande. Den *oberoende byråkratin* i Homs argumenteras förenlig med Assads intressen medan det i Raqqa inte kan argumenteras att den syriska staten

gynnats av byråkratin. Detsamma kan sägas om förhållandet *skickligt ledarskap* som gynnade den syriska staten i Homs men inte Raqqa.

Dessa resultat gäller däremot endast då man utgår ifrån den syriska staten som enda aktör som kan ses som stat. Förhållandena *världshistorisk timing*, *oberoende byråkrati* och *skickligt ledarskap* visar alla på låg social kontroll från den syriska staten i Raqqa trots att teorin för dessa punkter menar att staten bör vara den aktör som gynnas av det formativa momentet och förhållandena. Dessa överensstämmer även med de förhållanden där vi ser IS som den mest gynnade aktören. Detta skulle kunna bero på att förutom att inte vara den enda aktör som konkurrerar om den social kontrollen var den syriska staten inte ens den enda *staten* som konkurrerade om att gynnas av förhållandena i Raqqa. Migdals definition öppnar för tolkningen att även IS i detta fall kan anses vara en stat och därmed tillgodose sig de gynnsamma förhållandena för stater enligt teorin. I Raqqas fall kan alltså argumenteras att anledningen till att syriska staten hade svårare att etablera militär kontroll var att det fanns en konkurrerande stat som i sin tur gjorde anspråk på den sociala kontrollen.

Med denna tolkning ges Migdals teori stöd enligt samtliga förhållanden i undersökning. I helhet bedöms alltså teorins förklaringskraft vara god för att förklara utfallet. Teorin uttrycker inget explicit om applicering av förhållandena på olika områden inom stater, men det exkluderas inte heller i dess resonemang. De skillnader vi sett i utveckling av social kontroll i de båda områdena föranleder slutsatserna kring varför den syriska staten kunnat upprätthålla militär kontroll i Homs men inte i Raqqa.

Slutligen finns flera områden som vore intressanta att forska på utifrån vår undersökning. Exempelvis hade liknande forskning över andra områden, både i Syrien och andra länder, varit intressant för att se huruvida detta är ett samband som skulle kunna generaliseras. I och med tidigare nämnda risk för ett omvänt samband uppmuntras även framtida forskning kring det motsatta sambandet vilket hade varit både intressant och vetenskapligt relevant. Teorin av Migdal som denna uppsats bygger på har ett starkt fokus på stater som aktör men framtida forskning kring social kontroll med andra typer av aktörer i huvudfokus, både i krig och fredstider, hade också kunnat utgöra intressant framtida forskning.

7. Referenser

Alnap, 2014. *City profile Homs Multi Sector Assessment May 2014*. UN-Habitat Regional Office for Arab States, Cairo.

Alrifai, Oula A., 2014. *Not Alright With Syria's Alawites*. The Washington Institute. 2014-12-04. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/not-alright-syrias-alawites>. Hämtdatum: 2021-05-14.

Al-Jazeera, 2013. *Syria rebels capture northern Raqqa city*. Nyhetsartikel. 2013-03-05. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.aljazeera.com/news/2013/3/5/syria-rebels-capture-northern-raqqa-city>. Hämtdatum: 2021-05-03.

Al-Jazeera, 2020. *Raqqa residents flee amid fear of Syrian government return*. Nyhetsartikel. 2020-02-15. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.aljazeera.com/news/2020/2/15/raqqa-residents-flee-amid-fear-of-syrian-government-return>. Hämtdatum: 2021-05-03.

BBC 1 = BBC, 2021. *Why has the Syrian war lasted 10 years?*. Nyhetsartikel. 2021-03-12. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35806229>. Hämtdatum: 2021-05-10.

BBC 2 = BBC, 2015. *Homs: Syrian revolution's fallen 'capital'*. Nyhetsartikel. 2015-12-09. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-15625642>. Hämtdatum: 2021-05-03.

BBC 3 = BBC, 2017. *Raqqa: IS 'capital' falls to US-backed Syrian forces*. Nyhetsartikel. 2017-10-17. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41646802>. Hämtdatum: 2021-05-10.

BBC 4 = BBC, 2017. *Syria from Space: Three cities in darkness and light*. Nyhetsartikel. 2017-05-12. [Elektronisk] Tillgänglig:

https://www.bbc.co.uk/news/resources/idt-sh/syria_from_space_english. Hämtdatum: 2021-05-11.

Bhardwaj, Maya, 2012. *Development of Conflict in Arab Spring Libya and Syria: From Revolution to Civil War*. The Washington University International Review.

Britannica = Britannicas webbplats. *Bashar al-Assad*. Encyclopedia Britannica. 2020-09-07. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.britannica.com/biography/Bashar-al-Assad>. Hämtdatum: 2021-04-29

Chugthai, Alia, 2021. Al Jazeera. *Syria's war: Ten years - and counting*. Nyhetsartikel. 2021-03-15. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/15/syria-ten-years-of-war> Hämtdatum: 2021-04-28

Constitute Project, 2021. Syrian Arab Republic's constitution of 2012. 2021-05-12. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.constituteproject.org/constitution/Syria_2012.pdf?lang=en. Hämtdatum: 2021-05-15

Constitutionnet. *Constitutional history of Syria*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://constitutionnet.org/country/syria>. Hämtdatum: 2021-05-12

Dukhan, Haian, 2012. *Tribes and tribalism in the Syrian revolution*. Open Democracy. 2012-12-19. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.opendemocracy.net/en/tribes-and-tribalism-in-syrian-revolution/>. Hämtdatum: 2021-05-15

Dukhan, Haian — Al-Hamad, Ammar — Shaar, Karam. 2021. *The Kin Who Count: Mapping Raqqa's Tribal Topology*. Operations & Policy Center, Middle East Institute. 2021-03-24 [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.mei.edu/publications/kin-who-count-mapping-raqqas-tribal-topology?fbclid=IwAR0FGMG8U1OSkWpcHwwmHN_gN57LY3wNHItgiXkYitvFMdw4xG2qkVYsItQ. Hämtdatum: 2021-05-10.

Fee, Stephen. OCHA 2018. *Raqqa Offensive Has Destroyed City's Health Care System*. 2017-09-08. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/raqqa-offensive-has-destroyed-city-s-health-care-system>. Hämtdatum: 2021-05-15

France 24, 2021. *Syria conflict 10 years on: Why is Bashar al-Assad still standing?* Nyhetsinslag 2021-03-15. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=ZIFTXHyDius>. Hämtdatum: 2021-05-10.

Google Maps, 2021. *Syrien: Aleppo - ar-Raqqa - Damaskus*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.google.com/maps/dir/Aleppo,+Syrien/ar-Raqqah,+Syrien/Damaskus,+Syrien/@34.8663972,36.8739781,354495m/data=!3m1!1e3!4m2!4m19!1m5!1m1!1s0x152ff813b98135af:0xc967e5e5fc542c32a!2m2!1d37.1342603!2d36.2021047!1m5!1m1!1s0x153719cb01b7b5fb:0xc8bdaf18cf35cfe3!2m2!1d38.9981052!2d35.9594106!1m5!1m1!1s0x1518e6dc413cc6a7:0x6b9f66ebd1e394f2!2m2!1d36.2765279!2d33.5138073!3e0>. Hämtdatum: 2021-05-10.

Gottardis, Andreas, 2009. "Introduktion - Makt" i Beckman, Ludvig et al. (red.). *Texter i samtida politisk teori*. 2:a upplagan. Malmö: Liber.

Hadid, Daa 2014. *Deal for Syria rebels to withdraw from Homs bastion*. The Daily Star Lebanon. 2014-05-02. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2014/May-02/255119-reports-ceasefire-reached-in-syrian-city-of-homs.ashx#axzz30ILYKXL7>. Hämtdatum: 2021-04-20

IWPR, 2014. *LOCAL GOVERNANCE INSIDE SYRIA Challenges, Opportunities and Recommendations*. Institute for War & Peace Reporting. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.refworld.org/pdfid/5416e7d14.pdf>. Hämtdatum: 2021-05-15.

Karagiannis, Emmanuel, 2018. *The New Political Islam: Human Rights, Democracy, and Justice*. University of Pennsylvania Press.

Kheder, Shaq, 2012. *The Real Tragedy of The Arab Spring*. Graphite Publications. 2012-03-03. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://graphitepublications.com/the-real-tragedy-of-the-arab-spring/>. Hämtdatum: 2021-05-14.

Lindvall, Johannes — Teorell, Jan, 2016. "State capacity as power: a conceptual framework". STANCE Working Paper Series. Vol 2016(1), Department of Political Science, Lund University.

Manfreda, Primoz. *The Difference Between Alawites and Sunnis in Syria*. ThoughtCo. 2020-08-25. [Elektronisk] Tillgänglig: thoughtco.com/the-difference-between-alawites-and-sunnis-in-syria-2353572. Hämtdatum: 2021-04-30.

Mann, Michael, 1984. "The Autonomous Power of the State: Its Origins, Mechanisms and Results", *Archives européennes de sociologie* 25, s. 185–213.

Migdal, Joel S., 1988. *Strong Societies and Weak States: State-Society Relations and State Capabilities in the Third World*, Princeton University Press.

Migrationsverket, 2017. *Temarapport: Militär utveckling och territoriell kontroll i Syriens 14 provinser*. 2017-01-12, version 1.0. Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Migrationsverket.

Migrationsverket, 2018. *Temarapport: Syrien – familjerätt och vårdnad*. Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Migrationsverket. 2018-06-27, version 2.0. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.ecoi.net/en/file/local/1438459/1226_1531818350_180627601.pdf. Hämtdatum: 2021-05-10.

Migrationsverket, 2020. *Risk för inkallelse i syriska armén kan ge flyktingstatus*. 2020-12-02. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Nyhetsarkiv/2020-12-02-Risk-for-inkallelse-i-syriska-armen-kan-ge-flyktingstatus.html>. Hämtdatum: 2021-05-10.

Milton, Sansom, 2019. *Syrian higher education during conflict: Survival, protection, and regime security*. International Journal of Educational Development. Vol 64.

MSB, 2013. *Den arabiska varen i Mellanöstern och Nordafrika*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. 2013-08-27. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.sakerhetspolitik.se/globalassets/pdf/varldskartan-arkiv/den-arabiska-varen-i-mellanostern-och-nordafrika.pdf>. Hämtdatum: 2021-05-10.

Nakkash, Aziz, 2013. *The Alawite Dilemma in Homs: survival, solidarity and the making of a community*. Freidrich Ebert Stiftung, Dep. for Middle East and North Africa.

NASA, 2019. *Earth at night*. National Aeronautics and Space Administration. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.nasa.gov/sites/default/files/atoms/files/earth_at_night_508.pdf. Hämtdatum: 2021-04-30.

Nationalencyklopedin 1 = Nationalencyklopedins webbplats. *Syriska inbördeskriget*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/syriska-inb%C3%B6rdeskriget>. Hämtdatum: 2021-05-06.

Nationalencyklopedin 2 = Nationalencyklopedins webbplats. *Syrien*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/syrien>. Hämtdatum: 2021-04-26.

Nationalencyklopedin 3 = Nationalencyklopedins webbplats. *ar-Raqqa*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/ar-raqqa>. Hämtdatum: 2021-05-11.

Norris, Pippa, 2012. *Making Democratic Governance Work. How Regimes Shape Prosperity, Welfare and Peace*. Cambridge: Cambridge University Press.

Rosenblatt, Nate — Kilcullen, David, 2019. "How Raqqa Became the Capital of ISIS", *New America*. 2019-07-26 [Elektronisk] Tillgänglig: https://d1y8sb8igg2f8e.cloudfront.net/documents/How_Raqqa_Became_the_Capital_of_ISIS_2019-07-26_134456.pdf. Hämtdatum: 2021-05-07.

Serwer, Daniel — Youhana, Rose — Preston, Katherine, 2016. *Analysis: What Syrians Can Expect in a Post-War Landscape*. The New Humanitarian, 2016-09-30. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://deeply.thenewhumanitarian.org/syria/articles/2016/09/30/analysis-what-syrians-can-expect-in-a-post-war-landscape>. Hämtdatum: 2021-05-16.

SOS Children's Villages, 2014. *Syria: War has denied children their right to education*. Nyhetsartikel. 2014-10-21. [Elektronisk] Tillgänglig:

https://www.sos-childrensvillages.org/news/syria-war-denying-children-right-to-education?fbclid=IwAR2de5HJIxjjq-6-goKpms_saw2lqSGIBFnJ8MPcbUpI79uXPpdhN8rCuTw.

Hämtdatum: 2021-05-06.

Spyer, Jonathan. 2012. *Defying a Dictator: Meet the Free Syrian Army*. World Affairs, May/June. Sage Publications.

SVT, 2020. *Tio år sedan arabiska varen inleddes*. Nyhetsartikel. 2020-12-13. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/tio-ar-sedan-arabiska-varen-inleddes>. Hämtdatum: 2021-05-10.

The New Humanitarian 1 = The New Humanitarian, 2018. *How Sectarianism Can Help Explain the Syrian War*. Nyhetsartikel. 2018-03-06. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://deeply.thenewhumanitarian.org/syria/articles/2018/03/06/how-sectarianism-can-help-explain-the-syrian-war>. Hämtdatum: 2021-05-15.

The New Humanitarian 2 = The New Humanitarian, 2016. *Analysis: What Syrians Can Expect in a Post-War Landscape*. Nyhetsartikel. 2016-09-30. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://deeply.thenewhumanitarian.org/syria/articles/2016/09/30/analysis-what-syrians-can-expect-in-a-post-war-landscape>. Hämtdatum: 2021-05-15.

The Syrian Observer, 2020. Who's Who: Talal Barazi. 2020-05-18. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://syrianobserver.com/who/58045/whos-who-talal-barazi.html>. Hämtdatum: 2020-05-11.

UNICEF, 2016. *SYRIA EDUCATION SECTOR ANALYSIS: The effects of the crisis on education in areas controlled by the Government of Syria, 2010-2015*. UNICEF Syria. [Elektronisk] Tillgänglig:

[https://www.unicef.org/mena/media/6781/file/The%20effects%20of%20the%20crisis%20on%20education%20in%20areas%20controlled%20by%20the%20government%20of%20Syria%20\(2010-2015\).pdf.pdf](https://www.unicef.org/mena/media/6781/file/The%20effects%20of%20the%20crisis%20on%20education%20in%20areas%20controlled%20by%20the%20government%20of%20Syria%20(2010-2015).pdf.pdf). Hämtdatum: 2021-05-16.

World Bank Group, 2017. *SYRIA DAMAGE ASSESSMENT*. International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/530541512657033401/pdf/121943-WP-P161647-PUBLIC-Syria-Damage-Assessment.pdf>. Hämtdatum: 2021-05-15.

World Health Organization, 2014. *HeRAMS Annual Report 2014 (Public Hospitals in the Syrian Arab Republic)*. World Health Organization Health Resources and Services Availability Monitoring System Syrian Arab Republic. [Elektronisk] Tillgänglig: https://applications.emro.who.int/docs/COPub_SYR_Annual_rep_pub_hosp_2014_EN_16706.pdf. Hämtdatum: 2021-05-16.

World Health Organization, 2018. *HeRAMS Summary Report 2nd Quarter 2018 (April – June): Public Hospitals in the Syrian Arab Republic*. World Health Organization Health Resources and Services Availability Monitoring System Syrian Arab Republic.